

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์การกับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์การและประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และการส่งผลกระทบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 2473 คน และได้กลุ่มตัวอย่าง 335 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยฯของสถานศึกษาต่างๆ และไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามวิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์อย่างง่าย และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

1.3 สรุปการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรกับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 335 คน ประกอบด้วยผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดสถานศึกษาภาคเหนือ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 ภาคกลาง จำนวน 112 คนคิดเป็นร้อยละ 33.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ภาคใต้ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ด้านหน้าที่การปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารและปฏิบัติหน้าที่เชิงบริหาร จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 มีการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.9 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 46.0 สูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 3.6 และอื่นๆ ได้แก่ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็น ร้อยละ .6

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา

1) ระดับการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านโครงสร้างที่เกื้อหนุน ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านการพิจารณาความดีความชอบการมอบรางวัล ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.53 - 3.68 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 0.61 -0.84 ส่วนด้านภาวะผู้นำ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66

2) ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีระดับผลการดำเนินการหรือความสำเร็จในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการดำเนินการหรือ ความสำเร็จอยู่ในระดับมากเช่นกันทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านบริการวิชาชีพสู่สังคม ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านภาวะผู้นำและการจัดการ

และด้านนวัตกรรมและการวิจัย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.71 – 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.52 -0.63

1.3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารคุณภาพทั้งองค์การกับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) การบริหารคุณภาพทั้งองค์การของวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยรวม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .784$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาในแต่ละด้าน ในระดับค่อนข้างสูงเช่นกัน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ .567 - .770 ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำและการจัดการ ($r = .770$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($r = .689$) ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ($r = .656$) ด้านนวัตกรรมและการวิจัย ($r = .642$) และด้านที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($r = .567$)

2) การบริหารคุณภาพทั้งองค์การของวิทยาลัยอาชีวศึกษา แต่ละด้าน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) ตั้งแต่ .555 - .771 ซึ่งด้านที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ ด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ($r = .745$) ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ($r = .711$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($r = 0.688$) ด้านโครงสร้างที่เกื้อหนุน ($r = 0.684$) ด้านการพิจารณาความดีความชอบการมอบรางวัลและยอมรับ ($r = .658$) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($r = .643$) และด้านที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($r = .555$)

1.3.4 ผลการพยากรณ์การบริหารคุณภาพทั้งองค์การในสถานศึกษาที่ส่งผลกับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาโดยรวม ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 4 ด้านของการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านภาวะผู้นำ สามารถร่วมกันทำนาย ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยรวมได้ร้อยละ 66.3 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายได้สูงที่สุด ตามลำดับ คือ ตัวแปร ด้านวัดผล

และประเมินผลการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านภาวะผู้นำ

2) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการ

อาชีวศึกษา ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 2 ด้าน ของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ได้แก่ ตัวแปร ด้านการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวแปร ด้านการศึกษาและฝึกอบรม สามารถร่วมกันทำนาย ประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ได้ร้อยละ 43.6 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายได้สูงที่สุดตามลำดับ คือ ตัวแปร ด้านวัดผลและประเมินการปฏิบัติงาน และด้านการศึกษาและฝึกอบรม

3) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการ

อาชีวศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 4 ด้านของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ได้แก่ ตัวแปร ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านภาวะผู้นำ สามารถร่วมกันทำนาย ประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้ร้อยละ 53.0 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายได้สูงที่สุดตามลำดับ คือ ตัวแปร ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านภาวะผู้นำ

4) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการ

อาชีวศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 5 ด้าน ของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ได้แก่ ตัวแปร ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านการทำงานเป็นทีม สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้ร้อยละ 40.1 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายได้สูงที่สุดตามลำดับ คือ ตัวแปร ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการทำงานเป็นทีม

5) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการ

อาชีวศึกษา ด้านบริการวิชาชีพสู่สังคม ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 4 ด้านของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ได้แก่ ตัวแปร ด้านการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านภาวะผู้นำ สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านบริการวิชาชีพสู่สังคม ได้ร้อยละ 46.0 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายได้สูงที่สุดตามลำดับ คือ ตัวแปร ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านภาวะผู้นำ

6) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ด้านนวัตกรรมและการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 4 ด้าน ของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ได้แก่ ตัวแปร ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านโครงสร้างที่เกื้อหนุน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านนวัตกรรมและการวิจัยได้ร้อยละ 48.0 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายได้สูงที่สุดตามลำดับ คือ ตัวแปร ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน และ ด้านโครงสร้างที่เกื้อหนุน

7) ผลการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ด้านภาวะผู้นำและการจัดการ ประกอบด้วยตัวแปรทำนาย 4 ด้าน ของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ได้แก่ ตัวแปร ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพิจารณาความชอบ การมอบรางวัลและการยอมรับ สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำและการจัดการได้ร้อยละ 62.0 ตัวแปรที่ทำนายได้สูงที่สุดตามลำดับ คือ ตัวแปร ด้านวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาและฝึกอบรม ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพิจารณาความชอบการมอบรางวัลและการยอมรับ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของวิทยาลัยอาชีวศึกษากับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีข้อค้นพบที่สำคัญ และประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติหรือการดำเนินการเกี่ยวกับบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติหรือการดำเนินการเกี่ยวกับ การบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ที่ เป็นเช่นนี้ เนื่องจากสถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอก มาตราที่ 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเป็น

ส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง(กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 24-25) ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีการดำเนินงานให้มีคุณภาพใน ทุกๆด้าน เพื่อรองรับการประเมิน ด้วยเหตุนี้ ทำให้สถานศึกษาตื่นตัวในการพัฒนาการบริหารจึงทำให้ การนำการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ(TQM) มาดำเนินการบริหารในวิทยาลัยอาชีวศึกษามีระดับในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์(2539 : 33)กล่าวว่า องค์ประกอบหลักที่จะทำให้การนำการบริหารงานคุณภาพทั้งองค์การ(TQM)ไปใช้ให้บรรลุผลต้องประกอบด้วย ภาวะผู้นำ การศึกษาและฝึกอบรม โครงสร้างที่สนับสนุน การติดต่อสื่อสาร การพิจารณาความดีความชอบ การวัดผลและประเมินการปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพันธุศักดิ์ พลสารัมย์ (2540 : ง) ที่ศึกษา การพัฒนากระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ตามแนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั่วทั้งองค์กร : กรณีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า มีระบบการบริหารงานด้วยระบบบริหารงานคุณภาพทั่วทั้งองค์กรในระดับมาก เช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ ระดับการปฏิบัติหรือการดำเนินการเกี่ยวกับบริหารคุณภาพทั้งองค์การของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในแต่ละด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ด้านโครงสร้างที่เกื้อหนุน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการพิจารณาความชอบการมอบรางวัลและยอมรับ ด้านวัดผลและประเมินการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเป็นทีม สำหรับด้านที่มีการปฏิบัติการบริหารคุณภาพทั้งองค์การในระดับปานกลางได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพันธุศักดิ์ พลสารัมย์ (2540 : ง) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ตามแนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั่วทั้งองค์กร : กรณีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีระบบการบริหารงานด้วยระบบบริหารงานคุณภาพทั่วทั้งองค์การในรายด้าน ด้านภาวะผู้นำ พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ผู้นำมีวิสัยทัศน์และมีความเป็นผู้นำในการใช้เทคนิคการบริหารงานที่มุ่งคุณภาพในระดับมาก นอกจากนั้นยังพบข้อแตกต่างของผลการวิจัยชี้ว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเหมาะสมของการกำหนดรางวัลในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าบุคลากรในระดับมหาวิทยาลัยมีความรู้ความสามารถในระดับสูง โดยเฉพาะผู้บริหาร แต่การให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่างจาก วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีในระดับมาก ปัจจัยด้านนี้นับว่าสำคัญต่อการจูงใจให้บุคลากรของสถานศึกษามีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และให้ความร่วมมือในการพัฒนาองค์กร ด้วยความเต็มใจและยอมรับในความยุติธรรมขององค์การ

ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์การปฏิบัติหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน นับได้ว่าการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านภาวะผู้นำซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาอาจให้การสนับสนุนในกระบวนการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยพอประมาณตามกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ ดังนั้นสิ่งจำเป็นในการนำ TQM มาปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จประการหนึ่ง คือ จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารระดับสูง (สุวรรณดี แสงมหาชัย 2544 : 37-44) ฉะนั้นผู้บริหารจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการดำเนินงานการบริหารคุณภาพทั้งองค์การในสถานศึกษาให้มากขึ้น

2.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า โดยภาพรวม มีระดับประสิทธิผลหรือความสำเร็จอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเฉพาะด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีระดับสูงสุด ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหมายถึงแนวทางในการดูแลผู้เรียนและจัดกิจกรรม จัดทำระบบการดูแลให้คำปรึกษา ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพรวมทั้งด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมประเพณี และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งได้นำมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและบรรลุผลสำเร็จ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดไว้ทั้ง 6 มาตรฐานและผลการปฏิบัตินี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ เกษมสุข(2544 : บทคัดย่อ)ที่ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพอาชีวศึกษาด้านกระบวนการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรโดยรวม เห็นว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพอาชีวศึกษา ด้านกระบวนการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก 4 มาตรฐาน คือ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและด้านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรตามความจำเป็นและความเหมาะสม ซึ่งด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะของผู้เรียน ก็คือมาตรฐานที่ตรงกับด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการส่งผลกระทบต่อการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร กับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารคุณภาพทั้งองค์กรกับ ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาพบว่าการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงและการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาโดยรวม

อนึ่ง เมื่อพิจารณาการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร(TQM) ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นรายด้าน กับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงและรองลงมา 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการศึกษาและการฝึกอบรม ด้านวัดผลและประเมินการปฏิบัติงาน ด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งสามด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูงและใกล้เคียงกัน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.3.1 ความสำคัญของด้านการศึกษาและฝึกอบรม จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการศึกษาและการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อการบริหารงานและการดำเนินงานให้มีคุณภาพ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000 ที่กำหนดให้ การฝึกอบรม เป็นหัวใจสำคัญเป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานอันมีผลต่อคุณภาพ(จำลอง นักพ่อน และคณะ 2542 : 28) และสอดคล้องกับแนวทางและเทคนิคการปรับปรุงงานที่กล่าวไว้ว่า การอบรมสัมมนาเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะเป็นส่วนกระตุ้นและจูงใจให้พนักงานได้เข้าใจถึงหลักการวิธีการและเทคนิค จะก่อให้เกิดผลดี คือทำให้ทุกคนเข้าใจหลักการ ทำให้การดำเนินการและความร่วมมือเป็นไปด้วยดี พนักงานทุกคนมีพื้นฐานความรู้เท่ากันและเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม(จำลอง นักพ่อน และคณะ 2542 : 35) ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จูรัน (Josaph M.Juran) เกี่ยวกับ TQM ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน (John S. Oakland. 1989 : John Bank.1992 :Dale.1994 : 19 อ้างถึงใน สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ 2539 : 23) ที่ให้ความสำคัญกับการให้ทุกคนได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและร่วมมือพัฒนาระบบการทำงานปกติของหน่วยงานและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซาร์การ์ (Zagar, 1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง“TQM in a Multi-Campus Public University” ที่พบว่าผู้บริหารของมหาวิทยาลัยจะต้องถามความสมัครใจของคณาจารย์และบุคลากรก่อนเกี่ยวกับการที่จะนำการบริหารงานแบบ TQM มาใช้ในสถาบัน รวมทั้งการพัฒนาวิสัยทัศน์ ภารกิจ การจัดการฝึกอบรม จัดการประชุม เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันและวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน นอกจากนั้นการศึกษาและการฝึกอบรม

นับว่ามีความสำคัญในการส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการบริหารงานคุณภาพให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้ปฏิบัติงานหรือบุคลากรขององค์กรจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานรวมทั้งเข้าใจแนวทางของการพัฒนางาน ดังนั้น การศึกษาและการฝึกอบรม จึงส่งผลในการพัฒนาคนควบคู่ไปกับการพัฒนางาน สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤตสร มังกรกาญจน์ (2548:97) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสนับสนุนการทำการกิจกรรมการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ (TQM) : กรณีศึกษาบริษัท อุตสาหกรรมพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมสนับสนุนการทำ TQM ในองค์กรมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่ำ นอกจากนั้นผลการวิจัย ยังตรงกับการศึกษาของ ฮอยมิง และคณะ(Hongming et al. 2000 pp. 1111-1122 อ้างถึงใน กฤตสร มังกรกาญจน์ 2548:97) พบว่า ผลการทำ TQM โดยพนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะได้รับผลที่ดีกว่า ผลงานของพนักงาน ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

2.3.2 ความสำคัญของด้านวัดผลและประเมินการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยแสดง

ให้เห็นว่าการวัดผลและประเมินการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อประเมินผลงานของพนักงานส่วนบุคคลหรือเป็นทีม รวมถึงการวัดความพึงพอใจของบุคลากร(ครู ผู้ปกครอง นักเรียน) ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้รับมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เกิดประสิทธิภาพ วงจรเดมมิง(Deming Cycle) ที่ได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติหรือการดำเนินงาน การตรวจสอบหรือการวัดผลการปฏิบัติ การปรับปรุงแก้ไข (วิฑูรย์ สิมะโชติ 2541 : 83) ขั้นตอนการตรวจสอบหรือการวัดผลการปฏิบัตินี้จะทำให้องค์กรสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนต่อไปได้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Powell (1995: 15-37 อ้างถึงใน สุวรรณิ แสงมหาชัย 2544 : 19) รวบรวมหัวใจสำคัญที่นำ TQM มาไว้ใช้ 12 ประการ และ การวัดผลการปฏิบัติงาน เป็นหัวใจสำคัญข้อหนึ่ง นอกจากนั้นการวัดผลและการประเมินการปฏิบัติงาน นับว่ามีความสำคัญมากในการส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ เนื่องจากการพัฒนางานหรือองค์กรจำเป็นต้องมีกระบวนการวัดผล ประเมินผลที่มีหลักการทางสถิติ วิจัยเข้ามาเพื่อเป็นการจัดทำฐานข้อมูลไว้ใช้ ในการพัฒนางานต่างๆขององค์กร สอดคล้องกับหลักการของการดำเนินงานด้วย วงจรเดมมิงและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล แก้วมูลเมือง(2548:13) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาาระบบที่มุ่งคุณภาพทั้งองค์กร สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง สรุปผลการวิจัยได้ว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการประเมินผลครั้งที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคต่างๆ และนำไปแก้ไขปรับปรุง พร้อมบันทึก

การดำเนินงาน และประเมินผล ครั้งที่ 2 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานทั้งระบบและจัดเตรียมสรุปจะได้นำข้อมูล ไปปรับปรุงแก้ไข

2.3.3 ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นทีมคือการที่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการวางแผนการทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกัน มีการติดต่อประสานงานและร่วมกันทำงานตามความรู้ความสามารถ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Deam and Bowmns (1994 : 392-418 อ้างถึงใน สุวรรณิ แสงมหาชัย 2544 : 18) สรุปว่าหัวใจหลักของ TQM ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ การมุ่งความสนใจไปที่ลูกค้า การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง และ การทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับงานวิจัยของริกส์บาย (Rigsby 1994) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การและวัฒนธรรมของรูปแบบโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การมีพันธะผูกพันอย่างเหนียวแน่นจะสนับสนุนให้วัฒนธรรมคุณภาพยังคงมีอยู่ทั้งในระดับอำเภอและโรงเรียน ลักษณะวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นว่าเชื่อถือมาก คือ การบริหารแบบร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และการทำงานร่วมกัน นอกจากนั้นการทำงานเป็นทีมจะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิลเลียม ดันแคน (William Duncan :1995 อ้างถึงใน วีระพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล 2540: 120-121) ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า TQM ไว้ว่า TQM เป็นระบบที่ทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ลูกค้าจะเป็นผู้ตัดสินใจ บนพื้นฐานแห่งความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในองค์การ ในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ การบริการ กระบวนการ และวัฒนธรรมองค์การ เป็นสิ่งสำคัญและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สเปนเซอร์และลูมบา (Spencer and Loomba. 2001 pp. 689-695 อ้างถึงในกฤตศร มังกรกาญจน์ 2548:102) รายงานว่า การฝึกอบรมพนักงาน การใช้ทีมงาน และการให้พนักงานมีส่วนร่วม เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การทำ TQM ประสบความสำเร็จ ทั้งในกิจกรรมขนาดใหญ่และเล็ก และสอดคล้องกับซาลลิส (Sallis, 2002, p. 138) กล่าวถึงปัจจัยในการบริหารคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องมีการมอบหมายหน้าที่ให้กับทีมงาน และกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน

2.3.4 ด้านภาวะผู้นำ เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งภาวะผู้นำหมายถึงผู้บริหารระดับสูงจะต้องเป็นผู้ริเริ่มและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติ เช่น การใช้เทคนิคหรือเครื่องมือต่างๆ การอาศัยข้อมูลตัวเลขเพื่อการตัดสินใจ การยึดแนวทางปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮูดิเบิร์ก (John J Hudiburg) อ้างถึงในวีระพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล (2540 : 128 – 129) ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของบริษัทผู้ผลิตกระแสไฟฟ้าใหญ่ที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้รับรางวัลเดมिंग ได้กล่าวว่า เงื่อนไขสำคัญที่สุดที่ทำให้บริษัทอเมริกัน

ประสบความสำเร็จในระบบบริหารแบบ TQM ก็คือความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของผู้บริหารระดับสูงที่จะดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่องและสอดคล้องกับแนวคิดของ ดร.จิน เมอติ (Paper Presented : 1996 อ้างถึงใน คาลัด ช่วงน้ำ 2546 :15) ได้กล่าวถึงรูปแบบที่จะนำแนวคิดเกี่ยวกับ TQM มาใช้ต้องยึดหลักใหญ่ คือ ต้องมียุทธศาสตร์ภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล ทุกคนมีส่วนร่วม เน้นความสำคัญของลูกค้า การตัดสินใจขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง และพัฒนาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อภัย ประกอบผล (2547 : 3 อ้างถึงใน เฉลิมพล แก้วเมืองมูล 2548 : 128) กล่าวว่า “ กลยุทธ์นำไปสู่ความสำเร็จของ TQM ประกอบด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำผู้ส่งเสริมผู้สนับสนุน ”

ดังนั้นในการดำเนินงานด้วยการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินงานมาก ภาวะของผู้นำจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการปฏิบัติ และจะต้องรู้จักปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำจะสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่พบและการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์การกับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1.1 ผลการวิจัยแม้พบว่าการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมากแต่ก็อยู่ในระดับมากขึ้นต้นเท่านั้น จึงอยู่ในวิสัยที่จะพัฒนาต่อไปได้อีก ดังนั้น ควรพัฒนาเรื่องการบริหารคุณภาพทั้งองค์การในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งให้มีความเข้มข้นและบรรลุผลมากยิ่งขึ้น

3.1.2 ผลการวิจัยแม้พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้านแต่ก็อยู่ในระดับมากขึ้นต้นเช่นเดียวกันยังอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิผลต่อไปได้อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านที่มีระดับหรือความสำเร็จอยู่ในลำดับสุดท้ายได้แก่ ด้านนวัตกรรมและการวิจัย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร ควรจะมีการเร่งรัดให้มีการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น

3.1.3 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรโดยรวมส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีค่าการทำนายทำนายได้ 66.3 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารระดับสูงทุกระดับควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติมากขึ้น ในด้านองค์ประกอบที่ส่งผลดังกล่าวและเร่งรัดในองค์ประกอบอื่นๆด้วยเช่นเดียวกันจะทำให้ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาประสบผลสำเร็จมากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้วยระบบบริหารงานคุณภาพทั้งองค์กร(TQM)โดยการเพิ่มตัวแปรในการศึกษา

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรกับประสิทธิผลการจัดการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซ้ำอีกเพื่อยืนยันยังผลลัพธ์ในการวิจัย

3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้วยระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างจากเดิม เช่น เพิ่มกลุ่มตัวของสถานศึกษา ขยายกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม